

I FN-skyskrapan i New York finns ett stort, färgstarkt glasfönster. Det heter "FÖNSTRET FÖR FRED OCH MÄNSKLIG LYCKA" och är tillägnat Dag Hammarskjöld. Konstverket är skapat av den rysk-judiske konstnären Marc Chagall och är 3,7 m högt och 4,6 m brett. Inspirationen till fönstret hämtade han ur bibeln, både ur Gamla- och Nya Testamentet. Fredsfönstret är i olika blå nyanser, i typisk Chagall stil. Till att börja med kan det vara svårt att orientera sig i fönstrets myller av figurer. Men liksom ett kalejdoskop av enskilda delar bildas en helhet som är större än varje enskild detalj. För Chagall var intentionen att man inte bara skulle se på fönstret utan låta betraktandet bli en form av fredsmeditation. Han önskade att man skulle fördjupa sig i det, uppleva det och låta det beröra känslorna: *"Jag skulle vilja att människor blev lika berörda som jag blev när jag var engagerad i detta arbete som utfördes för människor i alla länder, i fredens och kärlekens namn."*

Längst ner i mitten av fönstret reser sig kunskapens träd med ormen som förförde Adam och Eva till att äta äpplet. Trädet delar bilden i två halvor som är i dialog med varandra. Högre upp i mitten ovanför trädet fångas betraktarens bild av en stor bukett med röda rosor som förbinder de båda delarna. I den vänstra delen ligger paradiset, ett fridfullt universum badande i ljus, där djur, änglar och människor lever tillsammans i lycka och frid. Den här delen av fönstret inspirerar till musik och dans, ger betraktaren en musikalisk upplevelse som kan jämföras med Beethovens nionde symfoni ("Hymn till glädjen"), en av Dag Hammarskjölds favoriter.

Den högra sidan av konstverket är mörkare och representerar den fientliga världen, där människor kämpar för fred. I den övre kanten syns här en ängel som bär de tio budorden till en muromgärdad stad. Längst till höger känner vi igen korsfästelsen, med en folkmassa som rör sig i riktning mot den. Gruppen ser ut att komma från den muromgärdade staden i fjärran och en av gestalterna håller i den tända menoran, den sjuarmade ljusstaken. Den här högra delen av fönstret domineras av en kvinnlig figur i rött, som knäböjer mot trädet i sorg. Hon representerar alla mödrar som sörjer sina barn som offrats i krig. Bakom henne står ett par som ännu kärleksfullt får hålla om sitt nyfödda barn.

Om vi avslutar betraktelsen där vi började så finner vi vid kunskapsträdets fot ett litet naket barn som vinkar åt betraktaren och vill ha vår uppmärksamhet. En del konstkännare menar att det är ett självporträtt av konstnären själv, av Marc Chagall!

Och kanske är tanken inte helt långsökt den låter oss i alla fall avsluta fredsmeditationen med Marc Chagalls ord när han beskrev sig själv: *"Jag är blott en människa, en målare, en konstnär för alla, en konstnär för fred, för alla religioner och för alla människors frihet."*

